

Bestuursdienst

Afdeling Leerlingzaken
Onderwerp Jaarverslag Leerplicht, RMC en ZAR schooljaar
2009/2010

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus 268
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 83 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk OS10.2469554

Datum **20 JAN 2011** Uw brief van

Behandeld
door O. Jongsma

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij bieden wij u ter informatie het jaarverslag leerplicht, RMC en ZAR aan over het schooljaar 2009/2010. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de afdeling Leerlingzaken van de dienst OCSW.

Voor het onderdeel Leerplicht is dit jaarverslag conform artikel 25 lid 1 van de Leerplichtwet 1969. Dit artikel schrijft voor dat wij jaarlijks verslag uitbrengen aan de gemeenteraad over de resultaten van activiteiten die de leerplichtambtenaren in het afgelopen schooljaar hebben uitgevoerd. Het jaarverslag rapporteert ook over de werkzaamheden van het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) en Zorgafstemming risicjongeren (ZAR), beide gericht op het voorkomen en bestrijden van het voortijdig schoolverlaten.

Absoluut en relatief verzuim

In het schooljaar 2009/2010 stonden in de gemeente Groningen 19.298 leerplichtigen ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Slechts 6 leerplichtigen waren niet ingeschreven (absoluut verzuim) op een school. Deze 6 zijn na tussenkomst van de leerplichtambtenaren op een school teruggeplaatst.

Het aantal meldingen 'relatief verzuim' (minimaal drie dagen ongeoorloofd afwezig) is licht gestegen. De scholen hebben dit jaar 766 meldingen van relatief verzuim gedaan tegen 727 in het schooljaar ervoor. Jongeren die bij de leerplichtambtenaren en de RMC-trajectbegeleiders terecht komen, kampen vaak met meer en complexere problemen dan in het verleden.

Het aantal zaken en processen-verbaal is gestegen naar 103, deels doordat scholen het ongeoorloofd vakantieverzuim meer melden. Het aantal bemiddelingen in het schooljaar 2009/2010 is licht toegenomen, van 53 naar 62.

De laatste jaren ligt het accent bij de werkzaamheden van de leerplichtambtenaren steeds meer op preventie. Problemen kunnen hierdoor eerder worden gesignaleerd en sneller worden opgepakt. Een goed voorbeeld hiervan is het preventieproject in de Krachtwijken (Korrewegwijk en De Hoogte). Het project is succesvol. Het heeft ertoe geleid dat de twee basisscholen het verzuim beter registreren en sneller melden aan de gemeente. Dankzij kortere lijnen is er betere afstemming over zorg- en verzuimleerlingen.

Zorgafstemming

In januari 2010 is in de hele provincie Groningen het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd Groningen (ZvJG) ingevoerd. Dit is een centrale database waarin alle betrokken instellingen bijhouden welke jongeren zij zorg of hulp bieden. Als gevolg hiervan kunnen sinds 1 januari 2010 geen meldingen meer worden gedaan bij de netwerken-12-plus. De lopende cases zijn nog in de bestaande netwerken afgehandeld. In het schooljaar 2009/2010 zijn tot 1 januari 2010 in totaal 175 jongeren in het netwerk 12-plus besproken.

RMC/Voortijdig schoolverlaten

Het aantal voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2009/2010 licht gedaald, van 799 naar 740. Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die geen startkwalificatie hebben en niet staan ingeschreven op een school. De lichte daling is mede te danken aan de acties die de leerplichtambtenaren op de scholen hebben gedaan. Daarnaast zorgt de kwalificatieplicht ervoor dat 16- en 17-jarigen sneller in beeld zijn en minder vaak uitvallen. Ook de preventieve acties op de scholen, als gevolg van het Convenant-II, dragen hieraan bij.

Van de 740 voortijdig schoolverlaters zijn er in totaal 656 herplaatst in het onderwijs, een leer-werktraject of een zorgtraject (88,7 procent). De schoolverlaters vormen nu 2,1 procent in de totale groep jongeren van 12 tot 23 jaar, studenten niet meegerekend.

De vergelijking van de bestanden van Leerlingzaken/RMC, het GBA en DUO heeft veel waardevolle informatie opgeleverd, wat heeft geleid tot meer gerichte acties om het voortijdig schoolverlaten aan te pakken.

Het jaarverslag laat zien dat er goed wordt samengewerkt bij de leerplichthandhaving, de preventie en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten. De gezamenlijke aanpak, die onder meer bestaat uit betere registratie door het onderwijs, het uitwisselen van informatie en het sneller aanspreken van verzuimende jongeren en schoolverlaters, blijkt effectief en succesvol.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jaarverslag
Leerplicht/RMC/Zorgafstemming
Schooljaar 2009/2010
Deel I

Inhoud

Inleiding

1 Leerplicht

1.1 Kader

1.2 Resultaten

1.3 Werkzaamheden

1.3.1 Registratie

1.3.2 Handhaving

1.3.3 Voorlichting

1.3.4 Preventie

1.3.5 Doorverwijzing/toeleiding naar zorg

1.3.6 Samenwerking

1.3.7 Ontwikkelingen

2 Zorgafstemming

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

3.1 Beleidskaders en doelstellingen

3.2 Werkzaamheden

3.2.1 Registratie

3.2.2 Preventie en voorlichting

3.2.3 Herplaatsingen

3.2.4 Samenwerkingspartners

4 Organisatie

5 Ontwikkelingen

6 Conclusies

Inleiding

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag van het schooljaar 2009/2010 over Leerplicht, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) en Zorgafstemming. Dit jaarverslag geeft inzicht in de resultaten van en ontwikkelingen in de leerplichthandhaving en in het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in de gemeente Groningen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de afdeling Leerlingzaken van de dienst OCSW. Het jaarverslag voor het onderdeel Leerplicht is conform de Leerplichtwet 1969. Hierin staat (artikel 25, lid 1) dat het College van B&W jaarlijks verslag uitbrengt aan de gemeenteraad.

In het schooljaar 2009/2010 is het aantal meldingen van verzuim toegenomen. Deze toename wordt veroorzaakt door een intensievere samenwerking tussen voortgezet onderwijs en de ROC's aan de ene kant en leerplicht en RMC aan de andere kant. Daarnaast heeft preventie een extra impuls gekregen door het Convenant II, dat wij in mei 2008 hebben afgesloten met het Rijk. Op elke ROC/AOC-locatie met meer dan 500 leerlingen is één dag per week een preventiemedewerker aanwezig om de jongeren en de scholen te ondersteunen bij het voorkomen van uitval.

Opzet jaarverslag

Dit jaarverslag bestaat uit twee delen. In het eerste deel staan de activiteiten en relevante ontwikkelingen van de onderdelen Leerplicht, RMC en Zorgafstemming vermeld. Het tweede deel bevat de cijfermatige onderbouwing van gemeld verzuim en vsv en de acties die zijn gepleegd door leerplicht en RMC.

1 Leerplicht

1.1 Kader

Alle kinderen en jongeren in Nederland moeten onderwijs volgen. Vanaf hun vijfde verjaardag tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden, zijn ze volledig leerplichtig. Als een leerling afwezig is, moet hij of zij of de ouder(s) hiervoor een geldige reden aan de school doorgeven. Blijft een leerling drie dagen aaneen zonder melding weg of verzuimt een leerling een paar keer achter elkaar zonder geldige reden, dan is de school verplicht dit aan de gemeente te melden.

De leerplichtambtenaren onderzoeken waarom de leerling zonder toestemming afwezig was. Daarna maken zij met de leerling en de ouder(s) afspraken om ervoor te zorgen dat de leerling zo spoedig mogelijk weer naar school gaat en zijn gedrag verbetert.

Kwalificatieplicht

Naast de leerplicht bestaat sinds schooljaar 2007/2008 de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht is een uitbreiding van de leerplicht en is bedoeld om schooluitval van leerlingen tegen te gaan en leerlingen meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt. De kwalificatieplicht geldt voor jongeren die de volledige leerplicht achter de rug hebben, maar nog niet 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Zij moeten onderwijs blijven volgen totdat zij een diploma op minimaal mbo-niveau 2 of havo/vwo hebben gehaald. Dit onderwijsniveau wordt gezien als het minimale dat een jongere nodig heeft om een kans te maken op de arbeidsmarkt.

Voor leerlingen voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is, wordt een uitzondering gemaakt. Daarbij gaat het om leerlingen in het praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen. Zij kunnen door de leerplichtambtenaar vrijgesteld worden van de kwalificatieplicht en kunnen een programma volgen dat past bij hun niveau voor het optimaliseren van hun kansen.

Jongeren zijn vanaf hun achttiende verjaardag niet meer kwalificatieplichtig. Zolang ze geen startkwalificatie hebben behaald en nog niet 23 jaar zijn, vallen ze onder de RMC-aanpak.

1.2 Resultaten

In het schooljaar 2009/2010 stonden er in de gemeente Groningen 19.298 leerplichtigen ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Slechts 6 leerplichtigen waren niet ingeschreven. Dit 'absoluut verzuim' is de laatste jaren praktisch gelijk.

In het schooljaar 2009/2010 hebben de scholen 766 meldingen van relatief verzuim gedaan. Het schooljaar ervoor waren dat er 727.

1.3 Werkzaamheden

De afdeling Leerplichtzaken van OCSW heeft op het gebied van leerplicht de volgende taken:

- registratie
- handhaving
- voorlichting
- preventie
- doorverwijzing/toeleiding naar zorg
- samenwerking

Per taak beschrijven we de belangrijkste werkzaamheden in het schooljaar 2009/2010.

1.3.1 Registratie

Basis voor de werkzaamheden van de leerplichtambtenaren van de afdeling Leerlingzaken zijn de meldingen van verzuim die de scholen doorgeven.

Met ingang van september 2008 kunnen de scholen voor voortgezet onderwijs en de mbo-scholen het verzuim aan de gemeente melden via een nieuwe verzuimsite van de IB-Groep, nu DUO. Deze wijze van melden is met ingang van het schooljaar 2009/2010 wettelijk verplicht.

Basisscholen blijven hun meldingen doorgeven via de huidige website van de gemeente Groningen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat vanaf het schooljaar 2009/2010 ook het basisonderwijs gebruik zou maken van de verzuimsite van DUO. Door de vereiste aanpassing in de wetgeving is deze overstap opgeschoven naar het volgende schooljaar.

1.3.2 Handhaving

Wanneer een school melding maakt van verzuim van een leerling, dan voert een leerplichtambtenaar een waarschuwingsgesprek met hem of haar en, indien nodig, met de ouder(s). Het gesprek gaat over de reden van het verzuim en de mogelijke oplossingen. Er worden afspraken gemaakt om weer terug naar school te gaan.

Houdt het verzuim na het gesprek aan, dan bepaalt de leerplichtambtenaar welke actie op zijn plaats is. Daarbij maakt hij een afweging op basis van de zwaarte van het verzuim en de houding van de jongere en de ouder(s). Bij zwaardere zaken zal hij eerder kiezen voor een proces-verbaal; bij lichtere zaken voor een doorverwijzing naar Halt.

Processen-verbaal

De leerplichtambtenaren hebben in het schooljaar 2009/2010 weer vaker een proces-verbaal uitgeschreven. Het aantal processen-verbaal is gestegen van 89 naar 103. Verklaring voor deze stijging is dat scholen vaker het 'vakantieverzuim' melden.

Doorverwijzing Halt

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren 34 leerlingen verwezen naar Halt. Via een Halt-procedure worden jongeren gecorrigeerd zonder dat zij in aanraking komen met Justitie, bijvoorbeeld via een taak-/werkstraf.

1.3.3 Voorlichting

De afdeling Leerlingzaken heeft in het schooljaar 2009/2010 opnieuw voorlichting gegeven aan basisscholen. Daarnaast hebben de leerplichtambtenaren tijdens workshops ook toekomstige leerkrachten over leerplicht geïnformeerd. Bij de voorlichting zijn de algemene folder over leerplicht en een folder over proces-verbaal bij extra verlof gebruikt. Dit geldt ook voor de 'gele kaart' en de 'rode kaart', die als waarschuwing aan leerlingen worden uitgedeeld. In het schooljaar 2008/2009 is een 'leerplichtwijzer' ontwikkeld en ingevoerd voor het basisonderwijs en het voortgezet

onderwijs. Deze bevat informatie voor het onderwijzende personeel van de scholen. Hiermee kunnen ze vragen van de ouders beantwoorden over bijvoorbeeld vrijstellingen en vakantieregelingen. In het schooljaar 2009/2010 is een nieuwe folder ontwikkeld.

1.3.4 Preventie

Leerplichtambtenaren werken steeds meer preventief. Ze houden bijvoorbeeld spreekuren op scholen en nemen deel aan zorgadviesteams. Hierdoor komen verzuimers en risicoleerlingen eerder in beeld.

Zorgadviesteams

De leerplichtambtenaren maken deel uit van de zorgadviesteams/preventieteams die in Groningen zijn ingesteld op alle scholen voor voortgezet onderwijs. Deze teams richten zich op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. In de teams zijn verder GGz, GGD Groningen, Bureau Jeugdzorg en schoolmaatschappelijk werk vertegenwoordigd.

Spreekuren

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren op alle vo-scholen regelmatig spreekuren gehouden. Zij spreken hier met leerlingen die regelmatig te laat komen en/of lichte tot matige spijbelaars zijn. Door de aanwezigheid van de leerplichtambtenaar op de scholen worden problemen eerder gesignaleerd en sneller opgepakt, waardoor verzuim wordt voorkomen.

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 262 leerlingen uit de gemeente Groningen gesproken (een stijging van 14% ten opzichte van 2008/2009). De ouders werden schriftelijk of telefonisch op de hoogte gesteld van het gesprek en de gemaakte afspraken. Met de leerlingen die doorgingen met te laat komen of spijbelen, hebben de leerplichtambtenaren een tweede waarschuwingsgesprek gevoerd, in aanwezigheid van de ouders.

Project 'Leerplicht in de Krachtwijken'

In het project 'Leerplicht in de Krachtwijken' worden preventieve en curatieve activiteiten uitgevoerd op twee basisscholen in de Korrewegwijk en De Hoogte (landelijk aangewezen als 'Krachtwijk'). Deze scholen tellen in totaal 840 leerlingen, verdeeld over vijf locaties.

In het schooljaar 2009/2010 zijn er in totaal 208 acties geweest, waaronder huisbezoeken en telefonische en schriftelijke waarschuwingen. Het verzuim neemt af; bij de helft tot driekwart van de verzuimende leerlingen is een daling of een stop van het verzuim te zien. De conclusie kan zijn dat het project succesvol is. Het heeft ertoe geleid dat de twee basisscholen het verzuim beter registeren en sneller melden aan de gemeente. Dankzij kortere lijnen is er betere afstemming over zorg- en verzuimleerlingen.

1.3.5 Doorverwijzing/toeleiding naar zorg

Schakelprojecten

Voor leerlingen met ernstige leer- of gedragsproblemen zijn er de schakelprojecten Rebound, Herstart en Op De Rails. Deze projecten kennen een intensieve aanpak en omvatten bijvoorbeeld een agressieregulatietraining. De leerplichtambtenaar kan leerlingen van 12 tot 16 jaar rechtstreeks in deze projecten plaatsen als zij school verzuimen vanwege leer- en gedragsproblemen. Ook crisisopvang behoort tot de mogelijkheden. Tot maximaal drie maanden worden de leerlingen geobserveerd, onderzocht en gescreend.

Hulpverlening

Via de MJD (Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening) hebben de leerplichtambtenaren maatschappelijk werkers en gezinscoaches ingezet voor problematische gezinssituaties. De leerplichtambtenaren hebben de GGD benaderd voor het inzetten van sociaal-verpleegkundigen of een verwijzing voor licht pedagogische hulp. In samenwerking met Elker (organisatie voor jeugd- en opvoedhulp) worden de projecten 'Nieuwe Perspectieven' en 'Kort Perspectief' uitgevoerd. Jongeren krijgen hier korte trajecten aangeboden.

1.3.6 Samenwerking

De leerplichtambtenaren onderhouden contacten en werken samen met diverse instanties. Voorbeelden hiervan zijn Bureau Jeugdzorg (onder andere jeugdreclassering), de Raad voor de Kinderbescherming, Halt Groningen, Elker, de buurtnetwerken 0-12 jaar, de 12-plus-netwerken en Justitie. Hiermee dragen de leerplichtambtenaren bij aan het voorkomen van verzuim en schooluitval en aan het tijdig signaleren en oplossen van problemen.

1.3.7 Ontwikkelingen

BAO-brug project

Het pilotproject BAO-brug garandeert de zorg voor leerlingen met bijvoorbeeld pdd-nos wanneer zij overgaan van groep 8 naar het vervolgonderwijs. Dit project helpt om verzuim en uitval in het voortgezet onderwijs te voorkomen. Leerlingen worden overgedragen aan de leerplichtambtenaar die gekoppeld is aan de nieuwe school. Op deze wijze kan de jongere gedurende het brugjaar extra gevolgd worden en kan de meest adequate zorg ingezet worden. Zodra de uitkomsten bekend zijn, zullen deze met de scholen worden besproken.

2 Zorgafstemming

In januari 2010 is in de hele provincie Groningen het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd Groningen (ZvJG) ingevoerd. Dit is een centrale database waarin alle betrokken instellingen bijhouden welke jongeren zij zorg of hulp bieden. Wanneer een bepaalde jongere vaker dan één keer wordt gemeld, gaat er een signaal naar een coördinator. Deze beoordeelt of er actie moet worden ondernomen.

De Groninger gemeenten en de provincie hebben een geleidelijke invoering van ZvJG afgesproken. Dat houdt in dat de eerste maanden van het schooljaar (vanaf 1 augustus 2009 tot 1 januari 2010) de ZAR (Zorgafstemming Risicjongeren) nog heeft gefunctioneerd. Nieuwe meldingen worden niet meer in dit 12+netwerk aangemeld. De lopende cases zijn nog wel in de bestaande netwerken afgehandeld. In het schooljaar 2009/2010 zijn in totaal 175 jongeren in het netwerk 12-plus besproken.

Omdat de bestaande netwerken (12-min en 12-plus) veel expertise opgebouwd hebben, is besloten deze netwerken te implementeren in de nieuwe structuur.

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

RMC staat voor Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters. In de gemeente Groningen voert de afdeling Leerlingzaken de RMC-functie uit, mede op basis van de RMC-wetgeving. De uitvoering vindt plaats in een netwerk van verschillende partijen, zoals het ministerie van OCW, de gemeenten in de RMC-regio, de scholen, de ROC's en de provincie Groningen. Het doel van deze samenwerking is het in beeld brengen van jongeren die zonder startkwalificatie de school verlaten en hen te helpen deze startkwalificatie uiteindelijk wel te behalen. De gemeente Groningen is contactgemeente voor de RMC-regio Centraal en Westelijk Groningen (regio 03).

3.1 Beleidskaders en doelstellingen

In de gemeente Groningen gelden diverse beleidskaders om de schooluitval te verminderen, het aantal jongeren met een startkwalificatie te verhogen en de positie van de jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Participatiewet (2009) en Wet Investeren in Jongeren (2009)

Deze twee wetten hebben grote invloed op de uitvoering van de aanpak van voortijdig schoolverlaten en van de jeugdwerkloosheid in de gemeente Groningen. De gemeentelijke diensten OCSW en SOZAWE werken hierbij samen. Ze vergelijken hun bestanden en stemmen hun aanpak op elkaar af.

Convenant II

Het Rijk heeft in 2008 via het Convenant II afspraken gemaakt met de regio's over het voorkomen van schooluitval. Het accent ligt hierbij op preventie. De doelstelling van dit convenant is om het voortijdig schoolverlaten in de periode 2008 tot 2012 met 40 procent terug te dringen. Gezien de huidige ontwikkelingen (afname vsv-ers) is de verwachting dat we deze doelstelling gaan halen. Samenwerking tussen scholen en gemeenten is hierbij van groot belang. De convenantafspraken lopen tot 2012. De programmagelden die onderdeel uitmaken van het convenant, en die kunnen worden beschouwd als 'aanjaaggelden', kunnen gedurende de convenantperiode tweejaarlijks worden aangevraagd.

De gemeente Groningen – als contactgemeente voor de RMC-regio Centraal en Westelijk Groningen (Regio 03) – heeft in mei 2008 het convenant met het Rijk

afgesloten. De ondertekenaars waren verder de regio's Noord-Groningen-Eemsmond en Oost-Groningen, de scholen in het voortgezet onderwijs en mbo-scholen en de samenwerkingsverbanden. De doelstelling voor Regio 03 is een vermindering van 332 voortijdig schoolverlaters naar 498 vsv-ers in 2012. De nadruk van Convenant II ligt op preventie in de scholen en het verbeteren van meld- en registratiesystemen. Verder geeft het Ministerie van Onderwijs periodiek cijfers over het voortijdig schoolverlaten, waardoor acties gericht kunnen worden gevoerd. De contactgemeente blijft regisseur bij de preventie en bestrijding van het voortijdig schoolverlaten in de regio.

Provinciaal actieplan bestrijding voortijdig schoolverlaten

Samenwerking tussen de provincie Groningen en de drie RMC-regio's in de provincie heeft geleid tot het Provinciaal actieplan bestrijding voortijdig schoolverlaten. Het doel hiervan is te komen tot onderlinge afstemming en een uniforme aanpak in de provincie. De projectperiode loopt van september 2007 tot juli 2010. Onderzocht wordt of het project kan worden verlengd tot 1 januari 2012. Regelmatig is er bestuurlijk overleg, waaraan de provincie, de wethouders uit de contactgemeenten, het onderwijs en de RMC-coördinatoren deelnemen.

Actieplan Jeugdwerkloosheid

Op initiatief van de ministeries van SZW en OCW is het Actieplan Jeugdwerkloosheid opgezet. Hierin zijn plannen opgenomen die voor een groot deel een directe relatie hebben met de arbeidsmarkt. Projecten die voor het bestrijden van voortijdig schoolverlaten van belang zijn, zijn het School Ex-programma en de convenanten Jeugdwerkloosheid.

Kabinetsreactie op WRR-rapport 'Vertrouwen in de School'

Het kabinet heeft in zijn reactie op het WRR-rapport 'Vertrouwen in de school, over de uitval van overbelaste jongeren' maatregelen aangekondigd op het gebied van zorg en begeleiding. Het gaat hierbij om jongeren die lijden onder een opeenstapeling van problemen en daardoor niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Gemeenten moeten zorgen voor een goed regionaal netwerk van onderwijs, arbeidsmarkt, zorg en hulpverlening. Eind 2010 gaan in Groningen vier pilots van start: Rebound+ (terug-naar-schoolvoorziening voor 18-plussers), Coaching overbelaste jongeren, Wonen-werken-leren (woonbegeleiding) en Jimmy's (laagdrempelige voorziening voor advies).

3.2 Werkzaamheden

Het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) heeft bij de aanpak van het voortijdig schoolverlaten de volgende functies:

- registratie;
- preventie en voorlichting;
- herplaatsing;
- tot stand brengen van samenwerking.

Hieronder beschrijven we per functie de belangrijkste werkzaamheden in schooljaar 2009/2010.

3.2.1 Registratie

Een effectieve aanpak van het voortijdig schoolverlaten begint met betrouwbare gegevens. Scholen moeten een deugdelijke verzuimregistratie voeren en het verzuim op uniforme wijze melden bij de gemeente. De gemeenten binnen de RMC-regio zijn verantwoordelijk voor een passende aanpak en werken daartoe samen. De vorderingen worden onderling vergeleken en geëvalueerd. Als RMC-contactgemeente neemt Groningen haar verantwoordelijkheid als regisseur.

Cijfers zijn niet altijd eenduidig. Door de registraties van de scholen te vergelijken met de registraties van DUO, ontstaat een duidelijker beeld of een jongere het onderwijs daadwerkelijk heeft verlaten of alleen van opleiding is veranderd.

In het afgelopen schooljaar zijn belangrijke vorderingen gemaakt. Doordat er meer en kwalitatief betere gegevens beschikbaar kwamen, konden de acties gericht worden gevoerd. Een voorbeeld hiervan is de 'zomeractie', waarbij de overgang van het vo naar het mbo is gevolgd via het vergelijken van bestanden. Hieraan hebben de administraties van de scholen meegewerkt. Jongeren waarvan geen mbo-inschrijving bekend was, zijn actief benaderd door de leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders.

In het schooljaar 2009/2010 zijn 725 jongeren uit de gemeente Groningen (van 12 tot 23 jaar) aangemeld als risicoleerling/voortijdig schoolverlater vanwege geconstateerd verzuim en uitval. Dit betekent dat de instroom bij het RMC stijgt; het schooljaar ervoor waren er 563 aanmeldingen.

Mogelijke oorzaak van de stijging van het aantal meldingen is dat de scholen meer melden via DUO. Dit is sinds september 2009 een verplichting. Jongeren die binnen het project RMC+ niet binnen de scholen kunnen worden gehouden, worden aangemeld bij de woongemeente. Deze handelt deze melding verder af. De verwachting is dat het aantal voortijdig schoolverlaters gaat dalen zodra de scholen, RMC+-medewerkers en gemeenten hun werkprocessen beter op elkaar hebben afgestemd.

3.2.2 Preventie en voorlichting

Preventieproject

In het Preventieproject worden de leerlingen die met een diploma uit het vmbo komen, begeleid in hun overstap naar het mbo. De aanpak is inmiddels geïntegreerd in de dagelijkse werkzaamheden van RMC/Leerplicht. De risicoleerlingen worden tijdig gemeld en op traject gezet naar 'De Brug', of anderszins.

Brug tussen vmbo en mbo

In aansluiting op het Preventieproject heeft de afdeling Leerlingzaken in samenwerking met het Alfa-college en het Noorderpoort in 2007 het pilotproject 'De Brug' ontwikkeld. Vmbo-leerlingen worden hierin een jaar lang intensief begeleid bij hun overstap naar het mbo. Voor dit project komen vmbo-leerlingen in aanmerking die geen stageplek hebben of minimale ondersteuning van thuis ontvangen. Een coach begeleidt de leerling bij het maken van zijn vervolgkeuze. Aan het begin van

het nieuwe schooljaar checkt de personal coach of de leerling inderdaad de nieuwe school bezoekt. Inmiddels is dit project provinciebreed uitgerold. Tot 1 januari 2012 wordt het gefinancierd uit middelen van het Convenant II (de programmagelden).

RMC+-preventiemedewerker

In 2008 werd in de stad Groningen voor het eerst een preventiemedewerker van het RMC binnen de ROC's aangesteld. Dit heeft inmiddels provinciebreed navolging gekregen en wordt uitgevoerd op 24 locaties. De preventiemedewerkers krijgen van de mentoren of tweedelijnsmedewerkers te horen wie de risicojongeren zijn en voeren daar gesprekken mee. Ze proberen deze jongeren op dezelfde school te houden, maar als dat niet mogelijk is, begeleiden ze hen naar een andere school. Ook krijgen de RMC-preventiemedewerkers van de scholen inzicht in de uitstroomgegevens, zodat ze snel actie kunnen ondernemen als een jongere voortijdig de school verlaat.

Het project wordt tot 1 januari 2012 gefinancierd uit middelen van het Actieplan Jeugdwerkloosheid en Convenant II (programmagelden). Voor de regio Centraal en Westelijk Groningen zijn het afgelopen schooljaar 226 gesprekken gevoerd, voor de stad Groningen naar schatting 140. De aanpak kan als succesvol worden beschouwd.

Voorlichting en publiciteit

De afdeling Leerlingzaken ontwikkelt voor het komende schooljaar een nieuwe RMC-folder voor jongeren die het onderwijs voortijdig dreigen te verlaten.

3.2.3 Herplaatsingen

Uitgangspunt is dat de voortijdige schoolverlaters die worden aangemeld bij het RMC, worden herplaatst op school of in een leerwerktraject. Daarnaast blijkt het ook nog steeds nodig jongeren naar een zorgtraject te begeleiden voordat ze een succesvolle start kunnen maken in een opleiding of werk.

Het percentage herplaatsingen lijkt zich te stabiliseren. In het schooljaar 2009/2010 kon 87 procent van de jongeren worden herplaatst, tegen 86 procent in het schooljaar 2008/2009. Het percentage ligt wel veel hoger dan in het verleden. Zo werd in het schooljaar 2000/2001 slechts 26 procent herplaatst.

3.2.4 Samenwerkingspartners

Naast de partijen die in het begin van dit hoofdstuk zijn genoemd, zijn er nog andere samenwerkingspartners.

Kans 050

Het Oranjefonds heeft in overleg met het Ministerie van Onderwijs middelen beschikbaar gesteld voor projecten waarbij jongeren worden gecoacht door vrijwilligers met de nodige (levens)ervaring. In het project Kans 050 (van het Noorderpoort, het Alfa-college, CMO en Stiel) moeten 350 leerlingen worden gekoppeld aan een mentor. Het project loopt van september 2008 tot januari 2012.

Provinciaal platform

Het Provinciaal Platform komt driemaal per jaar bijeen. In deze bijeenkomsten wisselen organisaties uit de hele provincie die betrokken zijn bij voortijdig schoolverlaten, onderling informatie uit. De bijeenkomsten worden bijgewoond door scholen, samenwerkingsverbanden van scholen, het OM, UWV en Jeugdzorg. Het Provinciaal Platform wordt georganiseerd door de drie provinciale RMC-regio's.

4 Organisatie

De afdeling Leerlingzaken bestaat uit:

- leerplichtambtenaren
- RMC-trajectbegeleiders
- administratieve medewerkers
- applicatiebeheerder van de leerlingenregistratie
- medewerkers leerlingenvervoer
- beleidsmedewerker RMC/RMC-coördinator regio 03
- beleidsmedewerker aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt
- medewerkers ZAR (tot 1 januari 2010)
- afdelingshoofd

Met ingang van 1 januari 2007 zijn leerplicht en RMC van de gemeente Ten Boer bij de afdeling Leerlingzaken ondergebracht.

5 Ontwikkelingen

Dit jaarverslag is de laatste in deze vorm. De convenanten voortijdig schoolverlaten die we hebben afgesloten met het Ministerie van OCW brengen een andere systematiek van gegevensverwerking met zich mee. Centraal daarin staat de schooluitval in de periode van 1 oktober tot 1 oktober het jaar erop. Dit jaarverslag volgde steeds het schooljaar, dus de periode 1 augustus tot 1 augustus. Dit maakt het moeilijk de verschillende cijfers met elkaar te vergelijken.

6 Conclusies

Leerplicht

Het absoluut verzuim blijft stabiel. Enkele jaren geleden schommelde dit aantal nog rond de 70, nu gaat het nog om 6 leerlingen. Dit is onder meer het gevolg van de verbetering van de registratie en de werkprocessen bij de afdeling Leerlingzaken.

Het aantal meldingen van verzuim is gestegen, van 727 leerlingen vorig schooljaar naar 766 in 2009/2010. Jongeren die bij de leerplichtambtenaren en de RMC-trajectbegeleiders terecht komen, kampen vaak met meer en complexere problemen dan in het verleden.

Het aantal zaken en processen-verbaal is gestegen naar 103, deels doordat scholen het ongeoorloofd vakantieverzuim meer melden. Het aantal bemiddelingen in het schooljaar 2009/2010 is licht toegenomen, van 53 naar 62.

De resultaten van het preventieproject in de Krachtwijken zijn goed. Het aantal leerlingen dat voor een gesprek met de leerplichtambtenaar in aanmerking kwam, is gedaald van 274 vorig schooljaar naar 208.

Zorgafstemming

Sinds 1 januari 2010 kunnen geen meldingen meer worden gedaan bij de netwerken-12-plus. Vanaf deze datum kunnen meldingen alleen nog worden gedaan via ZvJG.

RMC/Voortijdig schoolverlaten

Het voortijdig schoolverlaten is in het schooljaar 2009/2010 gestabiliseerd. Het totale aantal voortijdig schoolverlaters is licht gedaald van 799 naar 740. Zij vormen nog steeds 2,1 procent in de totale groep jongeren van 12 tot 23 jaar. Van de schoolverlaters is het overgrote merendeel (88,7 procent) herplaatst in het onderwijs of in een zorg- of leer-werktraject. Het lijkt erop dat dit percentage zich de laatste jaren stabiliseert.

De vergelijking van de bestanden van Leerlingzaken/RMC, het GBA en DUO heeft waardevolle informatie opgeleverd, wat heeft geleid tot meer gerichte acties om het voortijdig schoolverlaten aan te pakken.

Ten slotte

Met het komende schooljaar eindigt het Convenant II. Dit houdt voor de regio Centraal en Westelijk Groningen een taakstelling in van 332 minder voortijdig schoolverlaters, in de leeftijd van 12 – 23 jaar, ten opzichte van het nul-jaar 2005/2006 (830). De verwachting is dat we deze doelstelling gaan halen. De aanpak die in gang is gezet met name de preventie, het leveren van maatwerk aan de voortijdig schoolverlater en vooral ook samenwerking met de scholen, het ministerie van OCW en DUO zullen hieraan een bijdrage moeten leveren.

De steeds complexere problemen van zowel de leerplichtigen als de jongeren tussen 18 en 23 jaar vragen meer inzet van de leerplichtambtenaren en de RMC-trajectbegeleiders. Een positieve bijdrage wordt verwacht van een nog betere samenwerking met de zorgteams van het voortgezet onderwijs en de ROC's/AOC en het beter gebruik maken van de netwerken op gebied van zorg voor jongeren bij de aanpak van het voortijdig schoolverlaten

1 Leerplichtigen

Doelgroep

Op 1 oktober 2009 stonden 19.298 leerlingen (van 5 tot en met 17 jaar) ingeschreven in het leerlingregistratiesysteem. Zowel de absolute aantallen als de procentuele verdeling zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Tabel 1.1 Aantal leerplichtigen per onderwijstype

	2009/2010		2008/2009	
	abs	pct	abs	pct
Basisonderwijs	11.542	59,8%	11.478	59,4%
Speciaal onderwijs	1.530	7,9%	1.591	8,2%
Voortgezet onderwijs	5.963	30,9%	5.952	30,8%
ROC/AOC	263	1,4%	299	1,6%
	19.298	100,0%	19.320	100,0%

Acties door leerplichtambtenaren

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren 1.520 acties uitgevoerd (zie tabel 1.2). In 2008/2009 waren dat er 1.356. Gerekend vanaf het schooljaar 2005/2006 is het aantal acties meer dan verdubbeld. Deze stijging komt grotendeels door de invoering van spreekuren op de scholen (sinds 2006/2007), het project in de Krachtwijken (sinds 2008/2009) en de meldingen voor de kwalificatieplicht (ook sinds 2008/2009). De aanpak van het verzuim en de uitval van de kwalificatieplichtigen is inmiddels ingebed in de reguliere werkzaamheden.

Tabel 1.2 Overzicht geregistreerde acties door de leerplichtambtenaren

	09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Absoluut verzuim	6	6	5	11	10
Relatief verzuim tot 16 jaar	501	529	517	478	430
Relatief verzuim 16-18 jaar	265	198	-	-	-
Extra verlof	45	25	37	22	22
Processen-verbaal	103	89	96	138	146
Vrijstellingen	32	45	48	27	31
Bemiddelingen	62	53	50	25	46
Spreekuren	262	228	187	134	-
Krachtwijken preventie	244	274	-	-	-
	1.520	1.356	940	835	685

Absoluut verzuim

In totaal waren er 6 absoluut verzuimers. Deze zijn na tussenkomst van de leerplichtambtenaar teruggeplaatst op een onderwijsinstelling.

Relatief verzuim

Tijdens het schooljaar 2009/2010 zijn er in totaal 766 meldingen van relatief schoolverzuim binnengekomen: 501 van leerlingen tot 16 jaar (leerplichtigen) en 265 van kwalificatieplichtigen (16 tot 18 jaar). Ook dit jaar is het totaal aantal meldingen weer gestegen. Dit komt voornamelijk door de toename van het aantal meldingen

vanuit het voortgezet onderwijs en de ROC's, als gevolg van de invoering van de kwalificatieplicht. In tabel 1.3 zijn de meldingen uitgesplitst naar de melder.

Tabel 1.3 Meldingen relatief verzuim, uitgesplitst naar melder

Melding afkomstig van:	09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Basisonderwijs	163	165	98	85	77
Speciaal onderwijs	35	25	49	45	50
Voortgezet onderwijs	429	358	277	241	177
ROC	80	49	51	60	72
Overig onderwijs	59	44	42	47	11
Nog te bepalen		86			
	766	727	517	478	387

De belangrijkste redenen van verzuim zijn problematiek gerelateerd aan de jongeren zelf en gezinsproblematiek.

Extra verlof

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren 45 aanvragen ontvangen. Daarvan zijn 31 aanvragen toegewezen en 14 afgewezen.

Processen- verbaal

In het schooljaar 2009/2010 zijn 103 processen-verbaal opgemaakt, tegen 89 in het vorige schooljaar. De stijging komt grotendeels doordat scholen ongeoorloofd vakantieverzuim steeds meer melden.

Vrijstellingen

In het schooljaar 2009/2010 zijn 32 vrijstellingen beoordeeld en verleend.

Bemiddelingen

In het schooljaar 2009/2010 waren er 62 bemiddelingen. Dit zijn acties die voortvloeien uit bijvoorbeeld een telefoontje van een verontruste school of ouder. De leerplichtambtenaar bemiddelt en zoekt uit. Een bemiddeling is een preventieve actie om verzuim te voorkomen.

Spreekuren

In het schooljaar 2009/2010 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 262 leerlingen uit de gemeente Groningen gesproken. Op steeds meer scholen houden leerplichtambtenaren spreekuren. De scholen ervaren het spreekuur als een probaat middel om het verzuim aan te pakken.

Krachtwijken preventie

In het schooljaar 2009/2010 zijn er in totaal 208 acties geweest, waaronder huisbezoeken en telefonische en schriftelijke waarschuwingen. Het verzuim neemt af; bij de helft tot driekwart van de verzuimende leerlingen is een daling of een stop van het verzuim te zien.

Doorverwijzing naar Halt

De leerplichtambtenaren hebben 34 keer een leerling verwezen naar Halt. Vorig schooljaar waren er 36 doorverwijzingen.

Afhandelduur

De leerplichtambtenaren hebben een kwart van de meldingen (24 procent) binnen een maand afgehandeld. Daarnaast werd 29,5 procent binnen twee maanden afgehandeld en 18 procent binnen drie maanden. In totaal zijn dus na drie maanden 71,5 procent van de meldingen afgehandeld. Het aantal niet-afgesloten meldingen binnen het schooljaar is aanzienlijk gedaald: van 86 naar 23.

2 Zorgafstemming

Met ingang van 1 januari 2010 kunnen zorgmeldingen alleen nog via worden gedaan via Zorg voor Jeugd Groningen. De oude netwerkstructuren zijn opgeheven.

Tabel 2.1 Aantal zorgmeldingen per netwerk

	Aug t/m dec 2009	2008/2009	2007/2008
Noorddijk	64	126	89
Tuinwijk, Paddepoel en Selwerd	15	47	34
Vinkhuizen en Hoogkerk	14	61	41
Zuid / Centrum	73	100	87
Oude wijken	9	39	80
	175	373	331

In de laatste vijf maanden van 2009 zijn in totaal 175 zorgmeldingen ontvangen. Dat is relatief veel, vergeleken met de vorige jaren, al is niet bekend hoe de meldingen normaliter over het jaar verspreid zijn. Van de 175 meldingen waren er 123 afkomstig van de politie.

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt

Aanmeldingen (instroom)

In het schooljaar 2009/2010 zijn er 725 nieuwe meldingen binnengekomen (zie tabel 3.1). De meeste meldingen zijn afkomstig uit het onderwijs en worden gedaan via DUO. Sinds september is deze manier van melden verplicht. Ook is het aantal meldingen via UWV/Werkplein gestegen, vaak als gevolg van bestandsvergelijkingen tussen Werkplein, DUO en Leerlingzaken.

Tabel 3.1 Instroom van meldingen bij RMC-trajectbegeleiding

	09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Aanmeldingen door onderwijsinstellingen	523	437	521	492	379
Overige meldingen	58	43	76	98	42
RMC-trajectmedewerker bij UWV/Werkplein	144	83	236	215	247
Totale instroom	725	563	833	805	668

Overige meldingen: komen van bijvoorbeeld ouders; zelfmelders; jeugdzorg of het MJD.

Herplaatsingen (uitstroom)

De uitstroom naar onderwijs en leer-werktraject is ten opzichte van het vorige schooljaar licht afgenomen, terwijl de uitstroom naar zorg enigszins is gestegen. De uitstroom naar werk is met ruim 30 procent toegenomen. Hiertoe behoren ook jongeren die bij een bedrijf een interne opleiding zijn gaan volgen.

Tabel 3.2 Uitstroom

	09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Onderwijs en leer-werktraject	376	386	450	404	351
Zorg	79	58	78	83	53
Werk gevonden	175	132	127	113	126
Niet bereikbaar/overig	72	31	107	97	107
Totale uitstroom	702	607	762	697	637

Overig is detentie; hoogsthaalbare bereikt; niet te motiveren; onbekend/ reageert niet

4 Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die geen startkwalificatie hebben en niet staan ingeschreven op een school. Of ze staan wel ingeschreven, maar hebben de school een maand niet bezocht. In dit hoofdstuk betreft het de jongeren van 12 tot 23 jaar, die door scholen zijn gemeld en die door bestandsvergelijking bij Leerlingzaken in beeld zijn gekomen. In deze groep zijn niet de studenten opgenomen.

Aantal

Het aantal voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2009/2010 gedaald van 799 naar 740. De kwalificatieplicht zorgt ervoor dat 16- en 17-jarigen die verzuimen sneller in beeld zijn bij de scholen. Zij kunnen het verzuim sneller melden bij de gemeente, die daardoor adequater kan reageren. Ook de preventieve acties op de scholen, bijvoorbeeld de RMC+, als gevolg van het Convenant-II, dragen bij aan de daling.

Herplaatsingen

Van de 740 voortijdig schoolverlaters zijn er in totaal 656 herplaatst in het onderwijs, in een leer-werktraject of een zorgtraject. Het percentage herplaatste schoolverlaters is gegroeid tot 88,7 procent.

Tabel 4.1 Herplaatste voortijdig schoolverlaters

		09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Voortijdig schoolverlaters	abs	740	799	928	1.077	1.273
Herplaatst	abs	656	689	809	1.052	1.034
	pct	88,7%	86,2%	87,3%	97,6%	81,2%

Voortijdig schoolverlaters in de leeftijdsgroep 12 tot 23 jaar

In het schooljaar 2009/2010 waren er in totaal 35.255 jongeren (exclusief studenten) van 12 tot 23 jaar in de stad ingeschreven (zie tabel 4.2). Dat is ongeveer gelijk aan het aantal van vorig schooljaar. Van de 35.255 jongeren waren 740 aan te merken

als voortijdig schoolverlater, dat is 2,1 procent. In het schooljaar 2008/2009 waren er 799 voortijdig schoolverlaters, 2,3 procent.

Tabel 4.2 Voortijdig schoolverlaters in de leeftijdsgroep 12-23 jaar (excl. Studenten) *)

		09/10	08/09	07/08	06/07	05/06
Aantal jongeren 12-23 jaar ¹	abs	35.255	35.245	34.349	33.060	31.943
Voortijdig schoolverlaters	abs	740	799	928	1.077	1.273
	pct	2,1%	2,3%	2,7%	3,3%	3,9%

¹ Bron: DIA, Groningen

*)In bovenstaande tabel is sprake van 35.255 jongeren (excl. Studenten). In de nieuwe systematiek wordt uitgegaan van jongeren die het voortgezet onderwijs en het mbo volgen (ongeveer 10.000 jongeren), dit aantal is van invloed op het te berekenen percentage vsv-ers.